

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ സുന്ദരകാണ്ഡേ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥

ജാംബവതാ പൃഷ്ടേന ഹനുമതാ
സ്വകീയലങ്കായാത്രാസംബന്ധിസമ്പൂർണവൃത്തസ്യ ശ്രാവണം
തതസ്തസ്യ ഗിരേഃ ശൃംഗേ
മഹേന്ദ്രസ്യ മഹാബലാഃ |
ഹനുമത്പ്രമുഖാഃ പ്രീതിം
ഹരയോ ജഗ്മുരുത്തമാം || 5.58.1 ||

പ്രീതിമത്സുപവിഷ്ടേഷു
വാനരേഷു മഹാത്മസു |
തം തതഃ പ്രതിസംഹൃഷ്ടഃ
പ്രീതിയുക്തം മഹാകപിം || 5.58.2 ||

ജാംബവാൻ കാർയവൃത്താന്ത -
മപ്യച്ഛദനിലാത്മജം |
കഥം ദൃഷ്ടാ ത്വയാ ദേവീ
കഥം വാ തത്ര വർത്തതേ || 5.58.3 ||

തസ്യാം ചാപി കഥം വൃത്തഃ
കൂരകർമാ ദശാനനഃ |
തത്ത്വതഃ സർവമേതന്നഃ
പ്രബ്രൂഹി ത്വം മഹാകപേ || 5.58.4 ||

സമ്മാർഗിതാ കഥം ദേവീ
 കിം ച സാ പ്രത്യഭാഷത |
 ശ്രുതാർമാശ്ചിന്തയിഷ്ടാമോ
 ഭൂയഃ കാർയവിനിശ്ചയം || 5.58.5 ||

യശ്ചാർഥസ്തത്ര വക്തവ്യോ
 ഗതൈരസ്മാദിരാത്മവാൻ |
 രക്ഷിതവ്യം ച യത്തത്ര
 തദ് ഭവാൻ വ്യാകരോതു നഃ || 5.58.6 ||

സ നിയുക്തസ്തതസ്തേന
 സമ്പ്രഹൃഷ്ടതനുരുഹഃ |
 നമസ്യൻ ശിരസാ ദേവൈ
 സീതായൈ പ്രത്യഭാഷത || 5.58.7 ||

പ്രത്യക്ഷമേവ ഭവതാം
 മഹേന്ദ്രാഗ്രാത് ഖമാപ്തതഃ |
 ഉദയേർദക്ഷിണം പാരം
 കാങ്ക്ഷമാണഃ സമാഹിതഃ || 5.58.8 ||

ഗച്ഛതശ്ച ഹി മേ ഘോരം
 വിഹ്നരൂപമിവാഭവത് |
 കാഞ്ചനം ശിഖരം ദിവ്യം
 പശ്യാമി സുമനോഹരം || 5.58.9 ||

സ്ഥിതം പന്ഥാനമാവൃത്യ
 മേനേ വിഹ്നം ച തം നഗം |
 ഉപസംഗമ്യ തം ദിവ്യം
 കാഞ്ചനം നഗമുത്തമം || 5.58.10 ||

കൃതാ മേ മനസാ ബുദ്ധി -
 രഭഭത്തവ്യോദ്യം മയേതി ച |
 പ്രഹതസ്യ മയാ തസ്യ
 ലാംഗുലേന മഹാഗിരേഃ || 5.58.11 ||

ശിഖരം സുര്യസങ്കാശം
 വ്യശീര്യത സഹസ്രധാ |
 വ്യവസായം ച തം ബുദ്ധ്യാ
 സ ഹോവാച മഹാഗിരിഃ || 5.58.12 ||

പുത്രേതി മധുരാം വാണീം
 മനഃ പ്രപ്ലാദയന്നിവ |
 പിതൃവ്യം ചാപി മാം വിദ്ധി
 സഖായം മാതരിശ്വനഃ || 5.58.13 ||

മൈനാകമിതി വിഖ്യാതം
 നിവസന്തം മഹോദധൗ |
 പക്ഷവന്തഃ പുരാ പുത്ര
 ബഭൂവുഃ പർവതോത്തമാഃ || 5.58.14 ||

ഛന്ദതഃ പൃഥിവീം ചേരു -
 രബാധമാനാഃ സമന്തതഃ |
 ശ്രുത്വാ നഗാനാം ചരിതം
 മഹേന്ദ്രഃ പാകശാസനഃ || 5.58.15 ||

വഭ്രജണ ഭഗവാൻ പക്ഷൗ
 ചിച്ഛുദൈഷാം സഹസ്രശഃ |
 അഹം തു മോചിതസ്തസ്മാത്
 തവ പിത്രാ മഹാത്മനാ || 5.58.16 ||

മാരുതേന തദാ വത്സ
 പ്രക്ഷിപ്തോ വരുണാലയേ |
 രാഘവസ്യ മയാ സാഹേ
 വർതിതവ്യമരിനമ || 5.58.17 ||

രാമോ ധർമഭൃതാം ശ്രേഷ്ഠോ
 മഹേന്ദ്രസമവിക്രമഃ |
 ഏതച്ഛുത്വാ മയാ തസ്യ
 മൈനാകസ്യ മഹാത്മനഃ || 5.58.18 ||

കാർയമാവേദ്യ ച ഗിരേ -
 രുദ്ധതം വൈ മനോ മമ |
 തേന ചാഹമനുജ്ഞാതോ
 മൈനാകേന മഹാത്മനാ || 5.58.19 ||

സ ചാപ്യന്തർഹിതഃ ശൈലോ
 മാനുഷേണ വപുഷ്മതാ |
 ശരീരേണ മഹാശൈലഃ
 ശൈലേന ച മഹോദധൗ || 5.58.20 ||

ഉത്തമം ജവമാസ്ഥായ
 ശേഷമധ്വാനമാസ്ഥിതഃ |
 തതോഽഹം സുചിരം കാലം
 ജവേനാഭ്യഗമം പഥി || 5.58.21 ||

തതഃ പശ്യാമ്യഹം ദേവീം
 സുരസാം നാഗമാതരം |
 സമുദ്രമധ്യേ സാ ദേവീ
 വചനം ചേദമബ്രവീത് || 5.58.22 ||

മമ ഭക്ഷ്യഃ പ്രദിഷ്ടസ്ത്വ -
 മമരൈർഹരിസത്തമ |
 തതസ്ത്വാം ഭക്ഷയിഷ്യാമി
 വിഹിതസ്ത്വം ഹി മേ സുരൈഃ || 5.58.23 ||

ഏവമുക്തഃ സുരസയാ
 പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രണതഃ സ്ഥിതഃ |
 വിവർണവദനോ ഭൂത്വാ
 വാക്യം ചേദമുദീരയം || 5.58.24 ||

രാമോ ദാശരഥിഃ ശ്രീമാൻ
 പ്രവിഷ്ടോ ദണ്ഡകാവനം |
 ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
 സീതയാ ച പരന്തപഃ || 5.58.25 ||

തസ്യ സീതാ ഹൃതാ ഭാർയാ
 രാവണേന ദുരാത്മനാ |
 തസ്യാഃ സകാശം ദൂതോഽഹം
 ഗമിഷ്യേ രാമശാസനാത് || 5.58.26 ||

കർതുമർഹസി രാമസ്യ
 സാഹായ്യം വിഷയേ സതീ |
 അഥവാ മൈഥിലീം ദൃഷ്ട്വാ
 രാമം ചാക്ലിഷ്ടകാരിണം || 5.58.27 ||

ആഗമിഷ്യാമി തേ വക്ത്രം
 സത്യം പ്രതിശൃണോമി തേ |
 ഏവമുക്താ മയാ സാ തു
 സുരസാ കാമരൂപിണീ || 5.58.28 ||

അബ്രവീന്നാതിവർത്തേ
 കശ്ചിദേഷ വരോ മമ |
 ഏവമുക്തഃ സുരസയാ
 ദശയോജനമായതഃ || 5.58.29 ||

തതോദ്യഗുണവിസ്താരോ
 ബഭൂവാഹം ക്ഷണേന തു |
 മത്പ്രമാണാധികം ചൈവ
 വ്യാദിതം തു മുഖം തയാ || 5.58.30 ||

തദ് ദൃഷ്ട്വാ വ്യാദിതം ത്യാസ്യം
 ഹ്രസ്വം ഹൃകരവം പുനഃ |
 തസ്മിൻ മുഹൂർത്തേ ച പുന -
 ര്ബഭൂവാംഗുഷ്ഠസമ്മിതഃ || 5.58.31 ||

അഭിപത്യാശു തദ്യക്ത്രം
 നിർഗതോഹം തതഃ ക്ഷണാത് |
 അബ്രവീത് സുരസാ ദേവീ
 സ്വേന രൂപേണ മാം പുനഃ || 5.58.32 ||

അർഥസിദ്ധൗ ഹരിശ്രേഷ്ഠ
 ഗച്ഛ സൗമ്യ യഥാസുഖം |
 സമാനയ ച വൈദേഹീം
 രാഘവേണ മഹാത്മനാ || 5.58.33 ||

സുഖീ ഭവ മഹാബാഹോ
 പ്രീതാസ്മി തവ വാനര |
 തതോഹം സാധുസാധീതി
 സർവഭൂതൈഃ പ്രശംസിതഃ || 5.58.34 ||

തതോന്തരിക്ഷം വിപുലം
 പ്ലുതോഹം ഗരുഡോ യഥാ |
 ഛായാ മേ നിഗൃഹീതാ ച
 ന ച പശ്യാമി കിഞ്ചന || 5.58.35 ||

സോഹം വിഗതവേഗസ്തു
 ദിശോ ദശ വിലോകയൻ |
 ന കിഞ്ചിത് തത്ര പശ്യാമി
 യേന മേ വിഹതാ ഗതിഃ || 5.58.36 ||

അഥ മേ ബുദ്ധിരുത്പന്നാ
 കിം നാമ ഗമനേ മമ |
 ഈദൃശോ വിഹ്ന ഉത്പന്നോ
 രൂപമത്ര ന ദൃശ്യതേ || 5.58.37 ||

അധോഭാഗേ തു മേ ദൃഷ്ടിഃ
 ശോചതഃ പതിതാ തദാ |
 തത്രാദ്രാക്ഷമഹം ഭീമാം
 രാക്ഷസീം സലിലേശയാം || 5.58.38 ||

പ്രഹസ്യ ച മഹാനാദ -
 മുക്തോഹം ഭീമയാ തയാ |
 അവസ്ഥിതമസംഭ്രാന്ത -
 മിദം വാക്യമശോഭനം || 5.58.39 ||

ക്വാസി ഗന്താ മഹാകായ
 ക്ഷുധിതായാ മമേപ്സിതഃ |
 ഭക്ഷഃ പ്രീണയ മേ ദേഹം
 ചിരമാഹാരവർജിതം || 5.58.40 ||

ബാഘമിത്യേവ താം വാണീം
 പ്രത്യഗൃഹ്ണാമഹം തതഃ |
 ആസ്യപ്രമാണാദധികം
 തസ്യാഃ കായമപൂരയം || 5.58.41 ||

തസ്യാശ്ചാസ്യം മഹദ് ഭീമം
 വർധതേ മമ ഭക്ഷണേ |
 ന തു മാം സാ നു ബുബുധേ
 മമ വാ വികൃതം കൃതം || 5.58.42 ||

തതോഹം വിപുലം രൂപം
 സങ്ക്ഷിപ്യ നിമിഷാന്തരാത് |
 തസ്യാ ഹൃദയമാദായ
 പ്രപതാമി നഭഃസ്ഥലം || 5.58.43 ||

സാ വിസൃഷ്ടഭുജാ ഭീമാ
 പപാത ലവണാഭസി |
 മയാ പർവതസങ്കാശാ
 നികൃത്തഹൃദയാ സതീ || 5.58.44 ||

ശൃണോമി ഖഗതാനാം ച
 വാചഃ സൗമ്യാ മഹാത്മനാം |
 രാക്ഷസീ സിംഹികാ ഭീമാ
 ക്ഷിപ്രം ഹനുമതാ ഹതാ || 5.58.45 ||

താം ഹത്വാ പുനരേവാഹം
 കൃത്യമാത്യയികം സ്ഥരൻ |
 ഗത്വാ ച മഹദ്യാനം
 പശ്യാമി നഗമണ്ഡിതം || 5.58.46 ||

ദക്ഷിണം തീരമുദയേ -

ർലങ്കാ യത്ര ഗതാ പുരീ |

അസ്തം ദിനകരേ യാതേ

രക്ഷസാം നിലയം പുരീം || 5.58.47 ||

പ്രവിഷ്ടോഽഹമവിജ്ഞാതോ

രക്ഷാഭിർഭീമവിക്രമൈഃ |

തത്ര പ്രവിശതശ്ചാപി

കൽപാന്തഘനസപ്രഭാ || 5.58.48 ||

അട്ടഹാസം വിമുഞ്ചന്തീ

നാരി കാപുത്ഥിതാ പുരഃ |

ജീഘാംസന്തീം തതസ്താം തു

ജ്വലദഗ്നിശിരോരുഹാം || 5.58.49 ||

സവ്യമുഷ്ടിപ്രഹാരേണ

പരാജിത്യ സുഭൈരവാം |

പ്രദോഷകാലേ പ്രവിശം

ഭീതയാഹം തയോദിതഃ || 5.58.50 ||

അഹം ലങ്കാപുരീ വീര

നിർജിതാ വിക്രമേണ തേ |

യസ്മാത് തസ്മാദ് വിജേതാസി

സർവരക്ഷാംസ്യശേഷതഃ || 5.58.51 ||

തത്രാഹം സർവരാത്രം തു

വിചരഞ്ജനകാത്മജാം |

രാവണാന്തഃപുരഗതോ

ന ചാപശ്യം സുമധ്യമാം || 5.58.52 ||

തതഃ സീതാമപശ്യംസ്തു
 രാവണസ്യ നിവേശനേ |
 ശോകസാഗരമാസാദ്യ
 ന പാരമുപലക്ഷയേ || 5.58.53 ||

ശോചതാ ച മയാ ദൃഷ്ടം
 പ്രാകാരേണാഭിസംവൃതം |
 കാഞ്ചനേന വികൃഷ്ടേന
 ഗൃഹോപവനമുത്തമം || 5.58.54 ||

സപ്രാകാരമവപ്സുത്യ
 പശ്യാമി ബഹുപാദപം |
 അശോകവനികാമധ്യേ
 ശിംശപാപാദപോ മഹാൻ || 5.58.55 ||

തമാരുഹ്യ ച പശ്യാമി
 കാഞ്ചനം കദലീവനം |
 അദൂരാച്ഛിംശപാവൃക്ഷാത്
 പശ്യാമി വരവർണിനീം || 5.58.56 ||

ശ്യാമാം കമലപത്രാക്ഷീ -
 മുപവാസകൃശാനനാം |
 തദേകവാസഃസംവീതാം
 രജോധൃസ്തശിരോരുഹാം || 5.58.57 ||

ശോകസന്താപദീനാംഗീം
 സീതാം ഭർതൃഹിതേ സ്ഥിതാം |
 രാക്ഷസീഭിർവിരുപാഭിഃ
 ക്രൂരാഭിരഭിസംവൃതാം || 5.58.58 ||

മാംസശോണിതഭക്ഷ്യാഭി -
 രവ്യാഘ്രീഭിർഹരിണീം യഥാ |
 സാ മയാ രാക്ഷസീമധ്യേ
 തർജ്യമാനാ മുഹൂർമുഹൂഃ || 5.58.59 ||

ഏകവേണീധരാ ദീനാ
 ഭർത്വചിന്താപരായണാ |
 ഭൂമിശയ്യാ വിവർണാംഗീ
 പദ്മിനീവ ഹിമാഗമേ || 5.58.60 ||

രാവണാദ് വിനിവൃത്താർഥാ
 മർതവ്യേ കൃതനിശ്ചയാ |
 കഥഞ്ചിൻമൃഗശാവാക്ഷീ
 തുർണ്ണമാസാദിതാ മയാ || 5.58.61 ||

താം ദൃഷ്ട്വാ താദൃശീം നാരീം
 രാമപത്നീം യശസ്വിനീം |
 തത്രൈവ ശിംശപാവൃക്ഷേ
 പശ്യന്നഹമവസ്ഥിതഃ || 5.58.62 ||

തതോ ഹലഹലാശബ്ദം
 കാഞ്ചീനൂപുരമിശ്രിതം |
 ശൃണോമ്യധികഗംഭീരം
 രാവണസ്യ നിവേശനേ || 5.58.63 ||

തതോഽഹം പരമോദ്വിഗ്നഃ
 സ്വരൂപം പ്രത്യസംഹരം |
 അഹം ച ശിംശപാവൃക്ഷേ
 പക്ഷീവ ഗഹനേ സ്ഥിതഃ || 5.58.64 ||

തതോ രാവണദാരാശ്ച
 രാവണശ്ച മഹാബലഃ |
 തം ദേശമനുസമ്പ്രാപ്തോ
 യത്ര സീതാഭവത് സ്ഥിതാ || 5.58.65 ||

തം ദൃഷ്ട്വാഥ വരാഭോഹാ
 സീതാ രക്ഷോഗണേശ്വരം |
 സങ്കുച്ഛ്യോരു സ്തനൗ പിനൗ
 ബാഹുഭ്യാം പരിരഭ്യ ച || 5.58.66 ||

വിത്രസ്താം പരമോദ്വിഗ്നാം
 വീക്ഷ്യമാണാമിതസ്തതഃ |
 ത്രാണം കഞ്ചിദപശ്യന്തീം
 വേപമാനാം തപസ്വിനീം || 5.58.67 ||

താമുവാച ദശഗ്രീവഃ
 സീതാം പരമദുഃഖിതാം |
 അവാക്ശിരാഃ പ്രപതിതോ
 ബഹുമന്യസ്യ മാമിതി || 5.58.68 ||

യദി ചേത്തും തു മാം ദർപാ -
 ന്നാഭിനന്ദസി ഗർവിതേ |
 ദ്വിമാസാനന്തരം സീതേ
 പാശ്യാമി രുധിരം തവ || 5.58.69 ||

ഏതച്ഛുത്വാ വചസ്തസ്യ
 രാവണസ്യ ദുരാത്മനഃ |
 ഉവാച പരമക്രൂദ്ധാ
 സീതാ വചനമുത്തമം || 5.58.70 ||

രാക്ഷസാധമ രാമസ്യ
 ഭാർയാമമിതതേജസഃ |
 ഇക്ഷ്വാകുവംശനാമസ്യ
 സ്നൂഷാം ദശരഥസ്യ ച || 5.58.71 ||

അവാച്യം വദതോ ജിഹ്വാ
 കഥം ന പതിതാ തവ |
 കിംസിദ്വിര്യം തവാനാർയ
 യോ മാം ഭർതുരസന്നിധൗ || 5.58.72 ||

അപഹൃത്യാഗതഃ പാപ
 തേനാദ്യഷ്ടോ മഹാത്മനാ |
 ന ത്വം രാമസ്യ സദ്യശോ
 ദാസ്യേപ്യസ്യ ന യുജ്യസേ || 5.58.73 ||

അജേയഃ സത്യവാക് ശൂരോ
 രണശ്ലാഘീ ച രാഘവഃ |
 ജാനക്യാ പരൂഷം വാക്യ -
 മേവമുക്തോ ദശാനനഃ || 5.58.74 ||

ജജ്വാല സഹസാ കോപാ -
 ചിതാസ്ഥ ഇവ പാവകഃ |
 വിവൃത്യ നയനേ ക്രൂരേ
 മുഷ്ടിമുദ്യമ്യ ദക്ഷിണം || 5.58.75 ||

മൈഥിലീം ഹന്തുമാരബ്ധഃ
 സ്ത്രീഭിർഹാഹാകൃതം തദാ |
 സ്ത്രീണാം മധ്യാത് സമുത്പത്യ
 തസ്യ ഭാർയാ ദുരാത്മനഃ || 5.58.76 ||

വരാ മന്ദോദരീ നാമ
 തയാ സ പ്രതിഷേധിതഃ |
 ഉക്തശ്ച മധുരാം വാണീം
 തയാ സ മദനാർദിതഃ || 5.58.77 ||

സീതയാ തവ കിം കാർയം
 മഹേന്ദ്രസമവിക്രമ |
 മയാ സഹ രമസ്യാദ്യ
 മദ്വിശിഷ്ടാ ന ജാനകീ || 5.58.78 ||

ദേവഗന്ധർവകന്യാഭി -
 ര്യക്ഷകന്യാഭിരേവ ച |
 സാർധം പ്രഭോ രമസ്യേതി
 സീതയാ കിം കരിഷ്യസി || 5.58.79 ||

തതസ്താഭിഃ സമേതാഭി -
 ര്നാരീഭിഃ സ മഹാബലഃ |
 ഉത്ഥാപ്യ സഹസാ നീതോ
 ഭവനം സ്വം നിശാചരഃ || 5.58.80 ||

യാതേ തസ്മിൻ ദശഗ്രീവേ
 രാക്ഷസ്യോ വിക്യുതാനനാഃ |
 സീതാം നിർഭർത്സയാമാസു -
 ര്വാക്യൈഃ ക്രൂരൈഃ സുദാരുണൈഃ || 5.58.81 ||

തൃണവദ് ഭാഷിതം താസാം
 ഗണയാമാസ ജാനകീ |
 ഗർജിതം ച തഥാ താസാം
 സീതാം പ്രാപ്യ നിരർഥകം || 5.58.82 ||

വൃഥാ ഗർജിതനിശ്ചേഷ്ടാ
 രാക്ഷസ്യഃ പിശിതാശനാഃ |
 രാവണായ ശശംസുസ്താഃ
 സീതാവ്യവസിതം മഹത് || 5.58.83 ||

തതസ്താഃ സഹിതാഃ സർവാ
 വിഹതാശാ നിരുദ്യമാഃ |
 പരിക്ലിശ്യ സമസ്താസ്താ
 നിദ്രാവശമുപാഗതാഃ || 5.58.84 ||

താസു ചൈവ പ്രസുപ്താസു
 സീതാ ഭർതൃഹിതേ രതാ |
 വിലപ്യ കരുണം ദീനാ
 പ്രശുശോച സുദുഃഖിതാ || 5.58.85 ||

താസാം മധ്യാത് സമുത്ഥായ
 ത്രിജടാ വാക്യമബ്രവീത് |
 ആത്മാനം ഖാദത ക്ഷിപ്രം
 ന സീതാമസിതേക്ഷണാം || 5.58.86 ||

ജനകസ്യാത്മജാം സാധ്വീം
 സ്നനുഷാം ദശരഥസ്യ ച |
 സ്വപ്നോ ഹൃദ്യ മയാ ദൃഷ്ടോ
 ദാരുണോ രോമഹർഷണഃ || 5.58.87 ||

രക്ഷസാം ച വിനാശായ
 ഭർതൃരസ്യാ ജയായ ച |
 അലമസ്ഥാൻ പരിത്രാതും
 രാഘവാദ് രാക്ഷസീഗണം || 5.58.88 ||

അഭിയാചാമ വൈദേഹീ -
 മേതദ്ധി മമ രോചതേ |
 യദി ഹ്യേവംവിധഃ സ്വപ്നോ
 ദുഃഖിതായാഃ പ്രഭൃശ്യതേ || 5.58.89 ||

സാ ദുഃഖൈർവിവിധൈർമുക്താ
 സുഖമാപ്നോത്യനുത്തമം |
 പ്രണിപാതപ്രസന്നാ ഹി
 മൈഥിലീ ജനകാത്മജാ || 5.58.90 ||

അലമേഷാ പരിത്രാതും
 രാക്ഷസ്യോ മഹതോ ഭയാത് |
 തതഃ സാ ഹ്രീമതീ ബാലാ
 ഭർതൂർവിജയഹർഷിതാ || 5.58.91 ||

അവോചദ് യദി തത് തഥ്യം
 ഭവേയം ശരണം ഹി വഃ |
 താം ചാഹം താദൃശീം ദൃഷ്ട്വാ
 സീതായാ ദാരുണാം ദശാം || 5.58.92 ||

ചിന്തയാമാസ വിശ്രാന്തോ
 ന ച മേ നിർവൃതം മനഃ |
 സംഭാഷണാർഥേ ച മയാ
 ജാനക്യാശ്ചിന്തിതോ വിധിഃ || 5.58.93 ||

ഇക്ഷ്വാകുകുലവംശസ്തു
 സ്തുതോ മമ പുരസ്കൃതഃ |
 ശ്രുത്വാ തു ഗദിതാം വാചം
 രാജർഷിഗണഭൂഷിതാം || 5.58.94 ||

പ്രത്യഭാഷത മാം ദേവീ
 ബാഷ്പൈഃ പിഹിതലോചനാ |
 കസ്ത്വം കേന കഥം ചേഹ
 പ്രാപ്തോ വാനരപുംഗവ || 5.58.95 ||

കാ ച രാമേണ തേ പ്രീതി -
 സ്തന്മേ ശംസിതുമർഹസി |
 തത്യാസ്തദ് വചനം ശ്രുത്വാ
 അഹമപ്യബ്രൂവം വചഃ || 5.58.96 ||

ദേവി രാമസ്യ ഭർതൃസ്തേ
 സഹായോ ഭീമവിക്രമഃ |
 സുഗ്രീവോ നാമ വിക്രാന്തോ
 വാനരേന്ദ്രോ മഹാബലഃ || 5.58.97 ||

തസ്യ മാം വിദ്ധി ഭൃത്യം ത്വം
 ഹനുമന്തമിഹാഗതം |
 ഭർത്രാ സമ്പ്രഹിതസ്തുഭ്യം
 രാമേണാക്ലിഷ്ടകർമണാ || 5.58.98 ||

ഇദം തു പുരുഷവ്യാഘ്രഃ
 ശ്രീമാൻ ദാശരഥിഃ സ്വയം |
 അംഗുലീയമഭിജ്ഞാന -
 മദാത് തുഭ്യം യശസ്വിനി || 5.58.99 ||

തദിച്ഛാമി ത്വയാജ്ഞപ്തം
 ദേവി കിം കരവാൻയഹം |
 രാമലക്ഷ്മണയോഃ പാർശ്വം
 നയാമി ത്വാം കിമുത്തരം || 5.58.100 ||

ഏതച്ഛുത്വാ വിദിത്വാ ച
 സീതാ ജനകനന്ദിനീ |
 ആഹ രാവണമുത്പാദ്യ
 രാഘവോ മാം നയത്രിതി || 5.58.101 ||

പ്രണമ്യ ശിരസാ ദേവീ -
 മഹമാർയാമനീന്ദിതാം |
 രാഘവസ്യ മനോഹ്ലാദ -
 മഭിജ്ഞാനമയാചിഷം || 5.58.102 ||

അഥ മാമബ്രവീത് സീതാ
 ഗൃഹ്യതാമയമുത്തമഃ |
 മണിർയേന മഹാബാഹു
 രാമസ്ത്യാം ബഹു മന്യതേ || 5.58.103 ||

ഇത്യുക്ത്വാ തു വരാഭോഹാ
 മണിപ്രവരമുത്തമം |
 പ്രായച്ഛത് പരമോദ്യിഗ്നാ
 വാചാ മാം സന്ദിദേശ ഹ || 5.58.104 ||

തതസ്തസ്യൈ പ്രണമ്യാഹം
 രാജപുത്രൈര്യ സമാഹിതഃ |
 പ്രദക്ഷിണം പരിക്രാമ -
 മിഹാഭ്യുദ്ഗതമാനസഃ || 5.58.105 ||

ഉത്തരം പുനരേവാഹ
 നിശ്ചിത്യ മനസാ തദാ |
 ഹനുമൻ മമ വൃത്താന്തം
 വക്തുമർഹസി രാഘവേ || 5.58.106 ||

യഥാ ശ്രുത്യൈവ നചിരാത്
 താവുഭൗ രാമലക്ഷ്മണൗ |
 സുഗ്രീവസഹിതൗ വീരാ -
 വുപേയാതാം തഥാ കുരു || 5.58.107 ||

യദന്യഥാ ഭവേദേതദ്
 ദ്വൗ മാസൗ ജീവിതം മമ |
 ന മാം ദ്രക്ഷ്യതി കാകുത്സ്ഥോ
 മ്രിയേ സാഹമനാഥവത് || 5.58.108 ||

തച്ഛുത്വാ കരുണം വാക്യം
 ക്രോധോ മാമഭ്യവർത്ത |
 ഉത്തരം ച മയാ ദൃഷ്ടം
 കാർയശേഷമനന്തരം || 5.58.109 ||

തതോഽവർധത മേ കായ -
 സ്തദാ പർവതസന്നിഭഃ |
 യുദ്ധാകാങ്ക്ഷീ വനം തസ്യ
 വിനാശയിതുമാരഭേ || 5.58.110 ||

തദ് ഭഗം വനഖണ്ഡം തു
 ഭ്രാന്തത്രസ്തമൃഗദ്വിജം |
 പ്രതിബുദ്ധ്യ നിരീക്ഷന്തേ
 രാക്ഷസ്യോ വികൃതാനനാഃ || 5.58.111 ||

മാം ച ദൃഷ്ട്വാ വനേ തസ്മിൻ
 സമാഗമ്യ തതസ്തതഃ |
 താഃ സമഭ്യാഗതാഃ ക്ഷിപ്രം
 രാവണായാചചക്ഷിരേ || 5.58.112 ||

രാജൻ വനമിദം ദുർഗം
 തവ ഭഗ്നം ദുരാത്മനാ |
 വാനരേണ ഹൃവിജ്ഞായ
 തവ വീര്യം മഹാബല || 5.58.113 ||

തസ്യ ദുർബുദ്ധിതാ രാജം -
 സ്തവ വിപ്രിയകാരിണഃ |
 വധമാജ്ഞാപയ ക്ഷിപ്രം
 യമാസൗ ന പുനർവ്രജേത് || 5.58.114 ||

തച്ഛൂത്വാ രാക്ഷസേന്ദ്രേണ
 വിസൃഷ്ടാ ബഹുദുർജയാഃ |
 രാക്ഷസാഃ കിങ്കരാ നാമ
 രാവണസ്യ മനോന്യുഗാഃ || 5.58.115 ||

തേഷാമശീതിസാഹസ്രം
 ശൂലമുദഗരപാണിനാം |
 മയാ തസ്മിൻ വനോദ്ദേശേ
 പരിഘേണ നിഷുദിതം || 5.58.116 ||

തേഷാം തു ഹതശിഷ്ടാ യേ
 തേ ഗതാ ലഘുവിക്രമാഃ |
 നിഹതം ച മയാ സൈന്യം
 രാവണായാചചക്ഷിരേ || 5.58.117 ||

തതോ മേ ബുദ്ധിരുത്പന്നാ
 ചൈത്യപ്രാസാദമുത്തമം |
 തത്രസ്ഥാൻ രാക്ഷസാൻ ഹത്വാ
 ശതം സ്തംഭേന വൈ പുനഃ || 5.58.118 ||

ലലാമഭൂതോ ലങ്കായാ
 മയാ വിധ്വംസിതോ രുഷാ |
 തതഃ പ്രഹസ്തസ്യ സുതം
 ജംബുമാലിനമാദിശത് || 5.58.119 ||

രാക്ഷസൈർബഹുഭിഃ സാർധം
 ഘോരരുപൈർഭയാനകൈഃ |
 തമഹം ബലസമ്പന്നം
 രാക്ഷസം രണകോവിദം || 5.58.120 ||

പരിഘോഷണാതിഘോരേണ
 സൂദയാമി സഹാനുഗം |
 തച്ഛൂത്വാ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്തു
 മന്ത്രിപുത്രാൻ മഹാബലാൻ || 5.58.121 ||

പദാതിബലസമ്പന്നാൻ
 പ്രേഷയാമാസ രാവണം |
 പരിഘോഷണൈവ താൻ സർവാൻ
 നയാമി യമസാദനം || 5.58.122 ||

മന്ത്രിപുത്രാൻ ഹതാംശ്രുത്വാ
 സമരേ ലഘുവിക്രമാൻ |
 പഞ്ച സേനാഗ്രഗാഃശ്ചരാൻ
 പ്രേഷയാമാസ രാവണം || 5.58.123 ||

താനഹം സഹസൈന്യയാൻ വൈ
 സർവാനേവാഭ്യസൂദയം |
 തതഃ പുനർദശഗ്രീവഃ
 പുത്രമക്ഷം മഹാബലം || 5.58.124 ||

ബഹുഭീ രാക്ഷസൈഃ സാർധം
 പ്രേഷയാമാസ സംയുഗേ |
 തം തു മന്ദോദരീപുത്രം
 കുമാരം രണപണ്ഡിതം || 5.58.125 ||

സഹസാ ഖം സമുദ്യന്തം
 പാദയോശ്ച ഗൃഹീതവാൻ |
 തമാസീനം ശതഗുണം
 ഭ്രാമയിത്വാ വ്യപേഷയം || 5.58.126 ||

തമക്ഷമാഗതം ഭഗ്നം
 നിശമ്യ സ ദശാനനഃ |
 തതഃശ്ചന്ദ്രജിതം നാമ
 ദ്വിതീയം രാവണഃ സുതം || 5.58.127 ||

വ്യാദിദേശ സുസക്രൂദ്ധോ
 ബലിനം യുദ്ധദുർമദം |
 തച്ഛാപ്യഹം ബലം സർവം
 തം ച രാക്ഷസപുംഗവം || 5.58.128 ||

നഷ്ടൗജസം രണേ കൃത്വാ
 പരം ഹർഷമുപാഗതഃ |
 മഹതാപി മഹാബാഹുഃ
 പ്രത്യയേന മഹാബലഃ || 5.58.129 ||

പ്രഹീതോ രാവണേനൈഷ
 സഹ വീരൈർമദോദ്ധതൈഃ |
 സോഽവിഷഹ്യം ഹി മാം ബുദ്ധ്വാ
 സ്വസൈന്ധവം ചാവമർദിതം || 5.58.130 ||

ബ്രഹ്മണോഽസ്ത്രേതേന സ തു മാം
 പ്രബദ്ധ്യാ ചാതിവേഗിനഃ |
 രജ്ജുഭിശ്ചാപി ബധ്നന്തി
 തതോ മാം തത്ര രാക്ഷസാഃ || 5.58.131 ||

രാവണസ്യ സമീപം ച
 ഗൃഹീത്വാ മാമുപാഗമൻ |
 ദൃഷ്ട്വാ സംഭാഷിതശ്ചാഹം
 രാവണേന ദുരാത്മനാ || 5.58.132 ||

പൃഷ്ടശ്ച ലങ്കാഗമനം
 രാക്ഷസാനാം ച തം വധം |
 തത്സർവം ച രണേ തത്ര
 സീതാർഥമുപജൽപിതം || 5.58.133 ||

തസ്യാസ്തു ദർശനാകാങ്കുഷീ
 പ്രാപ്തസ്ത്വദ്ഭവനം വിഭോ |
 മാരുതസ്യൗരസഃ പുത്രോ
 വാനരോ ഹനുമാനഹം || 5.58.134 ||

രാമദൂതം ച മാം വിദ്ധി
 സുഗ്രീവസചിവം കപിം |
 സോഽഹം ദൗത്യേന രാമസ്യ
 ത്വത്സകാശമിഹാഗതഃ || 5.58.135 ||

ശൃണു ചാപി സമാദേശം
 യദഹം പ്രബ്രവീമി തേ |
 രാക്ഷസേശ ഹരീശസ്ത്വാം
 വാക്യമാഹ സമാഹിതം || 5.58.136 ||

സുഗ്രീവശ്ച മഹാഭാഗഃ

സ ത്വാം കൗശലമബ്രവീത് |

ധർമാർഥകാമസഹിതം

ഹിതം പഥ്യമുവാച ഹ || 5.58.137 ||

വസതോ ഋഷ്യമൂകേ മേ

പർവതേ വിപുലദ്രുമേ |

രാഘവോ രണവിക്രാന്തോ

മിത്രത്വം സമുപാഗതഃ || 5.58.138 ||

തേന മേ കഥിതം രാജൻ

ഭാർയാ മേ രക്ഷസാ ഹൃതാ |

തത്ര സാഹായ്യഹേതോർമേ

സമയം കർതുമർഹസി || 5.58.139 ||

വാലിനാ ഹൃതരാജ്യേന

സുഗ്രീവേണ സഹ പ്രഭുഃ |

ചക്രേഗ്നിസാക്ഷികം സഖ്യം

രാഘവഃ സഹലക്ഷ്മണഃ || 5.58.140 ||

തേന വാലിനമാഹത്യ

ശരേണൈകേന സംയുഗേ |

വാനരാണാം മഹാരാജഃ

കൃതഃ സസ്തവതാം പ്രഭുഃ || 5.58.141 ||

തസ്യ സാഹായ്യമസ്മാഭിഃ

കാർയം സർവാത്മനാ ത്വിഹ |

തേന പ്രസ്ഥാപിതസ്തുഭ്യം

സമീപമിഹ ധർമതഃ || 5.58.142 ||

ക്ഷിപ്രമാനീയതാം സീതാ
 ദീയതാം രാഘവസ്യ ച |
 യാവന്ന ഹരയോ വീരാ
 വിധമന്തി ബലം തവ || 5.58.143 ||

വാനരാണാം പ്രഭാവോഽയം
 ന കേന വിദിതഃ പുരാ |
 ദേവതാനാം സകാശം ച
 യേ ഗച്ഛന്തി നിമന്ത്രിതാഃ || 5.58.144 ||

ഇതി വാനരരാജസ്ത്യാ -
 മാഹേത്യഭിഹിതോ മയാ |
 മാമൈക്ഷത തതോ രുഷ്ട -
 ശ്ചക്ഷുഷാ പ്രദഹന്നിവ || 5.58.145 ||

തേന വധ്യോഽഹമാജ്ഞപ്തോ
 രക്ഷസാ രൗദ്രകർമണാ |
 മത്പ്രഭാവമവിജ്ഞായ
 രാവണേന ദുരാത്മനാ || 5.58.146 ||

തതോ വിഭീഷണോ നാമ
 തസ്യ ഭ്രാതാ മഹാമതിഃ |
 തേന രാക്ഷസരാജശ്ച
 യാചിതോ മമ കാരണാത് || 5.58.147 ||

നൈവം രാക്ഷസശാർദൂല
 ത്യജ്യതാമേഷ നിശ്ചയഃ |
 രാജശാസ്ത്രവ്യപേതോ ഹി
 മാർഗഃ സംലക്ഷ്യതേ ത്വയാ || 5.58.148 ||

ദൂതവധ്യാ ന ദൃഷ്ടാ ഹി
 രാജശാസ്ത്രേഷു രാക്ഷസ |
 ദൂതേന വേദിതവ്യം ച
 യമാഭിഹിതവാദിനാ || 5.58.149 ||

സുമഹത്യപരാധ്യപി
 ദൂതസ്യാതുലവിക്രമ |
 വിരൂപകരണം ദൃഷ്ടം
 ന വധോഽസ്തി ഹി ശാസ്ത്രതഃ || 5.58.150 ||

വിഭീഷണേനൈവമുക്തോ
 രാവണഃ സന്ദിദേശ താൻ |
 രാക്ഷസാനേതദേവാദ്യ
 ലാംഗുലം ദഹ്യതാമിതി || 5.58.151 ||

തതസ്തസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ
 മമ പുച്ഛം സമന്തതഃ |
 വേഷ്ടിതം ശണവൽകൈശ്ച
 പട്ടൈഃ കാർപാസകൈസ്തഥാ || 5.58.152 ||

രാക്ഷസാഃ സിദ്ധസന്നാഹാ -
 സ്തതസ്തേ ചണ്ഡവിക്രമാഃ |
 തദാഭീപ്യന്ത മേ പുച്ഛം
 ഹനന്തഃ കാഷ്ഠമുഷ്ടിഭിഃ || 5.58.153 ||

ബദ്ധസ്യ ബഹുഭിഃ പാശൈ -
 ര്യന്ത്രിതസ്യ ച രാക്ഷസൈഃ |
 ന മേ പീഡാഭവത് കാചിദ്
 ദിദൃക്ഷോർനഗരീം ദിവാ || 5.58.154 ||

തതസ്തേ രാക്ഷസാഃ ശൂരാ
 ബദ്ധം മാനസിസംവൃതം |
 അഘോഷയൻ രാജമാർഗേ
 നഗരദ്വാരമാഗതാഃ || 5.58.155 ||

തതോഽഹം സുമഹദ്ഭൂപം
 സങ്ക്ഷിപ്യ പുനരാത്മനഃ |
 വിമോചയിത്വാ തം ബന്ധം
 പ്രകൃതിസ്ഥഃ സ്ഥിതഃ പുനഃ || 5.58.156 ||

ആയസം പരിഘം ഗൃഹ്യ
 താനി രക്ഷാംസ്യസ്മദയം |
 തതസ്തന്നഗരദ്വാരം
 വേഗേന പ്ലുതവാനഹം || 5.58.157 ||

പുച്ഛേന ച പ്രദീപ്തേന
 താം പുരീം സാട്ടഗോപുരാം |
 ദഹാമൃഹമസംഭ്രാന്തോ
 യുഗാന്താഗ്നിരിവ പ്രജാഃ || 5.58.158 ||

വിനഷ്ടാ ജാനകീ വൃക്തം
 ന ഹൃദഗ്ധഃ പ്രദൃശ്യതേ |
 ലങ്കായാഃ കശ്ചിദുദ്ദേശഃ
 സർവാ ഭസ്മീകൃതാ പുരീ || 5.58.159 ||

ദഹതാ ച മയാ ലങ്കാം
 ദഗ്ധാ സീതാ ന സംശയഃ |
 രാമസ്യ ച മഹത്കാർയം
 മയേദം വിഹലീകൃതം || 5.58.160 ||

ഇതി ശോകസമാവിഷ്ട -
 ശ്ചിന്താമഹമുപാഗതഃ |
 തതോഽഹം വാചമശ്രൗഷം
 ചാരണാനാം ശുഭാക്ഷരാം || 5.58.161 ||

ജാനകീ ന ച ദഗ്ധേതി
 വിസ്മയോദന്തഭാഷിണാം |
 തതോ മേ ബുദ്ധിരുത്പന്നാ
 ശ്രുത്വാ താമദ്ഭൂതാം ഗിരം || 5.58.162 ||

അദഗ്ധാ ജാനകീത്യേവ
 നിമിത്തേതശ്ചോപലക്ഷിതം |
 ദീപ്യമാനേ തു ലാംഗുലേ
 ന മാം ദഹതി പാവകഃ || 5.58.163 ||

ഹൃദയം ച പ്രഹൃഷ്ടം മേ
 വാതാഃ സുരഭിഗന്ധിനഃ |
 തൈർനിമിത്തേതശ്ച ദൃഷ്ടാർത്ഥൈഃ
 കാരണൈശ്ച മഹാഗുണൈഃ || 5.58.164 ||

ഋഷിവാക്യൈശ്ച ദൃഷ്ടാർത്ഥൈ -
 രഭവം ഹൃഷ്ടമാനസഃ |
 പുനർദ്ദൃഷ്ടാ ച വൈദേഹീ
 വിസൃഷ്ടശ്ച തയാ പുനഃ || 5.58.165 ||

തതഃ പർവതമാസാദ്യ
 തത്രാരിഷ്ടമഹം പുനഃ |
 പ്രതിപ്ലവനമാരേഭേ
 യുഷ്മദ്ദുർഗ്ഗണകാങ്കഷയാ || 5.58.166 ||

തതഃ ശ്വസനചന്ദ്രാർക -

സിദ്ധഗന്ധർവസേവിതം ।

പന്ഥാനമഹമാക്രമ്യ

ഭവതോ ദൃഷ്ടവാനിഹ ॥ 5.58.167 ॥

രാഘവസ്യ പ്രസാദേന

ഭവതാം ചൈവ തേജസാ ।

സുഗ്രീവസ്യ ച കാർയാർഥം

മയാ സർവമനുഷ്ഠിതം ॥ 5.58.168 ॥

ഏതത് സർവം മയാ തത്ര

യഥാവദുപപാദിതം ।

തത്ര യന്ന കൃതം ശേഷം

തത് സർവം ക്രിയതാമിതി ॥ 5.58.169 ॥

॥ ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

സുന്ദരകാണ്ഡേ അഷ്ടപഞ്ചാശഃ സർഗഃ ॥